

İtalya ve Türkiye Arasındaki Kültürel İlişkiler 1990-2025

Esra SEZER*

Özet

İtalya ve Türkiye arasındaki ikili ilişkiler resmî olarak 4 Mart 1924 tarihinde tesis edilmiş olsa da, iki ÷lke arasındaki tarihsel ve kültürel bağlar Osmanlı İmparatorluğu ile İtalyan şehir devletleri dönemine kadar uzanmaktadır. Bu çalışma, Cumhuriyet dönemi boyunca İtalya ve Türkiye arasındaki ilişkileri kültürel diplomasi perspektifinden ele almayı amaçlamaktadır. Araştırma; siyasi, askerî ve ekonomik iş birliklerini kapsam dışı bırakarak akademik iş birlikleri, sanat etkinlikleri, kültür merkezleri, eğitim ve akademik değişim programları ile sivil toplum etkileşimleri gibi kültürel alanlara odaklanmaktadır. Çalışmada ağırlıklı olarak İtalyanca kaynaklar kullanılmış; İtalya ve Türkiye'nin ilgili resmî kurumlarının yayımladığı raporlar, duyurular ve kültürel iş birliği protokolleri belge çözümlenmesi yöntemiyle analiz edilmiştir. Mevcut alan yazının büyük ölçüde Türkiye-İtalya ilişkilerini siyasi ve ekonomik boyutlarıyla ele aldığı, kültürel ilişkilerin ise ikincil planda kaldığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda çalışma, kültürel diplomasi kavramı çerçevesinde iki ÷lke arasındaki ilişkileri kurumsal yapı ve resmî iş birliği mekanizmaları üzerinden inceleyerek önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Sonuç olarak, İtalya ve Türkiye arasındaki kültürel etkileşimin, ortak Akdeniz kimliği temelinde gelişen çok boyutlu bir yumuşak güç stratejisinin önemli bir unsuru olduğu ortaya konulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye-İtalya İlişkileri, Kültürel Diplomasi, Yumuşak Güç, Kültürel İş Birliği

Cultural Relations Between Italy and Türkiye

Abstract

Although bilateral relations between Italy and Türkiye were officially established on March 4, 1924, historical and cultural ties between the two countries date back to the Ottoman Empire and the Italian city-states. This study aims to examine cultural relations between Italy and Türkiye during the Republican era through the lens of cultural diplomacy. The study focuses on cultural domains such as academic collaborations, art events, cultural centers, educational and scientific exchange programs, and civil society interactions, while excluding political, military, and economic cooperation. The research primarily draws on Italian sources; reports, announcements and cultural cooperation protocols published by relevant official institutions in both Italy and Türkiye are analyzed using document analysis methods. The analysis reveals that the existing literature largely addresses Italian-Turkish relations through political and economic dimensions, with cultural relations remaining in a secondary position. In this context, the study seeks to fill a significant gap in the literature by examining cultural relations between the two countries through institutional structures and official cooperation mechanisms within the framework of cultural diplomacy. In conclusion, the study demonstrates that cultural interaction between Italy and Türkiye constitutes a key element of a multifaceted soft power strategy grounded in a shared Mediterranean identity.

Keywords: Türkiye-Italy Relations, Cultural Diplomacy, Soft Power, Cultural Cooperation

Giriş

İtalya ve Türkiye arasındaki ikili ilişkilerin resmen 4 Mart 1924 tarihinde kurulduğu kabul edilse bile, iki ÷lke arasındaki tarihsel ve kültürel bağlar çok eskilere, Osmanlı İmparatorluğu ile İtalyan şehir devletleri dönemine kadar uzanmaktadır. Ancak bu

* Dr., EUReflect Editörü, E-mektup: m.esrasezer@gmail.com, ORCID No: 0000-0000- 5433-1783

makalede Ankara ve Roma arasındaki ikili ilişkiler kültür ve dil noktainazarından ele alınmaktadır. Bu bağlamda iki ülke arasındaki akademik işbirlikleri, sanat etkinlikleri ve sivil toplum etkileşimleri gibi kültürel mevzulara yoğunlaşmıştır. Günümüzde Türkiye ve İtalya'nın; Akdeniz İçin Birlik, Avrupa Konseyi, NATO ve G-20 gibi uluslararası birçok platformda yaptıkları siyasi ve ekonomik iş birliğinin yanı sıra kültürel ilişkilerde önemli bir yere sahip olan arkeolojik misyonlar, mimari ve spor alanlarındaki ilişkiler bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Çalışmanın amacı, iki ülke arasındaki kültürel ilişkileri kültürel diplomasi noktainazarından analiz etmek, İtalyan ve Türk toplumlarının kültürel bağlar ile birbirine sıkı sıkıya bağlı olduklarını göstermektir. Bu çalışma, Cumhuriyet döneminde İtalya ve Türkiye arasındaki kültürel ilişkileri kapsamlı bir şekilde ele almaktadır. Çalışmanın askeri, ekonomik, ticari ya da siyasi ilişkiler açısından değil de kültürel ilişkiler bağlamında ele alınmasının sebebi, yazarın İtalya ve Türkiye arasındaki kültürel faaliyetleri yakından takip etmesi ve bu alandaki mevcut boşluğu doldurmak istemesidir.

Yöntem ve Yazın

Ekseriyetle İtalyanca kaynakların kullanıldığı bu çalışmada, İtalya Kültür Bakanlığı, İtalya Büyükelçiliği, İtalyan Kültür Merkezi, Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı ve Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı başta olmak üzere iki ülkenin ilgili kurumlarının resmi internet sayfalarında yayımlanan duyurular, raporlar ve kültürel işbirliği protokolleri belge çözümlemesine tabi tutulmuş, birincil ve ikincil nitelikteki yazılı materyaller karşılaştırmalı olarak değerlendirilerek elde edilen veriler kültürel diplomasi kapsamında analiz edilmiştir.

Türkiye ve İtalya arasındaki kültürel ilişkiler üzerine mevcut alan yazın hakkında derli toplu bir şekilde aşağıdaki değerlendirme yapılabilir: İtalya ve Türkiye arasındaki ilişkiler mevcut yazında çoğunlukla siyasi ve ticari boyutlarıyla ele alınmış olup kültürel boyut genelde ikinci planda kalmıştır. Mevlüt Çelebi'nin "*Türkiye-İtalya Sosyal ve Kültürel İlişkileri (1923-1939)*" başlıklı kapsamlı çalışması, erken Cumhuriyet Dönemi'nde Türkiye'deki İtalyan cemaati ile eğitim, kültür, hukuk, sanat ve spor alanlarındaki ilişkilere odaklanmaktadır.¹ Yeter Mengeç'in İtalya ve Türkiye ilişkilerini siyasal, ekonomik ve tarihsel boyutu ile ele alan "*Türkiye-İtalya İlişkileri (1928-1940)*" başlıklı eserinde, ilişkilerin kültür boyutuna sınırlı ve ikincil düzeyde yer verilmiştir.² Türkan Cantemur'un "*Türkiye-İtalya İlişkileri (1930-1950)*" başlıklı eseri ise 1930-1950 dönemini temel alarak iki ülke arasındaki siyasal, askeri ve diplomatik ilişkileri incelenmiş kültür ilişkilere ise kısaca değinmiştir.³ Bu çalışma, yazında görece geri planda kalan Türkiye ve İtalya arasındaki kültürel ilişkileri kurumsal yapı, kültürel diplomasi ve resmî iş birliği mekanizmaları üzerinden inceleyerek alandaki boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

Kavramsal Çerçeve: İtalya ve Türkiye Açısından Kültürel Diplomasi

Latince toprağın işlenmesi anlamına gelen "*cultura*" yani kültür kelimesi, "*ekip yetiştirmek*" anlamına gelen "*cölere*" fiilinden türetilmiştir. Cölere' kelimesi, bir şeyi yetiştirmek ve ona özen göstermek anlamına geldiğinden, Romalılar tarafından bedeni süsleme veya bir tanrıya tapınma eylemini ifade etmek için kullanılmış ve bu durum antik

¹ Çelebi, Mevlüt, Türkiye-İtalya Sosyal ve Kültürel İlişkileri 1923-1939, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2022.

² Mengeç, Yeter, Türkiye-İtalya İlişkileri (1928-1940), Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2023.

³ Cantemur, Türkan, Türkiye-İtalya İlişkileri (1930-1950), Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, [https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/pdf, \(16.09.2025\).](https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/pdf, (16.09.2025).)

kültür kavramının şekillenmesinde etkili olmuştur.⁴ Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)'nun 1982 yılında Meksika'da kabul edilen Kültür Politikaları Bildirgesi'ne göre kültür, bir toplumu karakterize eden en belirgin duygusal, entelektüel, maddi ve manevi özellikler olarak tanımlanmaktadır. Değer sistemleri, gelenekler, inançlar, insan hakları, sanat ve yaşam tarzını kapsayan kültür, toplumları ve bireyleri şekillendirerek ortak değerler ve gelenekler üzerinden birlik olgusunu teşvik etmektedir.⁵ Esasında kültürü teşvik etmek, başkalarının kültürlerini anlama isteğinden kaynaklanmaktadır. Her ne kadar sadece son zamanlarda ortaya atılan yeni bir kavram gibi düşünülse bile yüzyıllardır uygulanan kültürel diplomasi,⁶ 1930'lu yıllarda Almanya, Fransa ve İngiltere gibi ülkelerin kültürel merkezler kurmasıyla başlamış ve Soğuk Savaş döneminde ABD ve Sovyetler Birliği'nin kültürel anlamda rekabet etmesiyle birlikte daha görünür hâle gelmiştir. 1990'lı yıllardan itibaren küreselleşme ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle bu kavram, gittikçe yaygınlaşarak kuramsal bir çerçevede ele alınmaya başlanmıştır. Ulusal çıkarları savunmaya ve çok taraflı uluslararası politikaların güçlendirilmesine katkıda bulunan bir kavram olan kültürel diplomasi⁷ akademik yazında ilk kez Amerikalı siyaset bilimci Milton Curtis Cummings tarafından kullanılmıştır. Buna göre kültürel diplomasi, karşılıklı anlayışı geliştirmek amacıyla uluslar ve halklar arasında fikir, bilgi, sanat ve diğer kültür unsurlarının alışverişi olarak tanımlanmaktadır.⁸ Bir başka tanıma göre iki ülkenin kurduğu diyalog çerçevesinde gelişen kültürel diplomasi, aşılmaz duvarları aşır halklar arasında köprü kurabilen stratejik bir araç ve uluslararası ilişkiler disiplininde istikrar sağlayıcı bir unsur olarak hizmet etmektedir. Nick Kull, kültürel diplomasinin; değişim diplomasisi, dijital diplomasi, hukuk diplomasisi, müzik diplomasisi, sanat diplomasisi, sergi diplomasisi, spor diplomasisi, tiyatro diplomasisi ve yemek diplomasisi gibi türleri olduğundan bahsetmektedir.⁹ Kültürel değişim programlarından uluslararası heyetlerin seyahatlerine, yurt dışında kültürel etkinlikler düzenlenmesinden uluslararası spor müsabakalarına katılmaya, gezginlerin gayri resmi elçiler olarak gönderilmesinden ulusötesi ticaret yollarının tesisine kadar olan tüm faaliyetler kültürel diplomasi çatısı altında değerlendirilebilir.¹⁰

Dünya çapında İtalyan kimliğinin önemli bir parçası olan kültür, soyut ve somut mirası temsil etmektedir. Söz konusu miras, geleceğe bir köprü olan İtalyan dilini ve İtalya'da yapılan bilimsel araştırmaları içermektedir. Hiç şüphesiz kültürel tanıtım,

⁴ De Luca, Stefano, *Cultura*, Treccani Enciclopedia dei Ragazzi 2005, [https://www.treccani.it/enciclopedia/cultura_\(Enciclopedia-dei-ragazzi\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/cultura_(Enciclopedia-dei-ragazzi)/), (25.11.2025).

⁵ UNESCO, *About The Culture Sector*, <https://www.unesco.org/en/culture/about0traditions>, (25.11.2025).

⁶ Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanlığı, *Türkiye'nin Yumuşak Güç Enstrümanı Olarak Kültürel Diplomasi ve İletişim*, ed. Avşar, Zakir, Şahin, Mehmet, Küçükyılmaz, M. Mücahit, Ökten, Serkan ve Popescu Veske, Mariana, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları, <https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/KulturelDiplomasiveIletisimPRESS.pdf>, (18.11.2025), s.25.

⁷ Rutelli, Francesco, *La Diplomazia Culturale Italiana*, Incontro di Civiltà, Giapeto, 2018, s.52-53.

⁸ Cummings, Milton C., *Cultural Diplomacy and The United States Government: A Survey*, <https://www.americansforthearts.org/by-program/reports-and-data/legislation-policy/naappd/cultural-diplomacy-and-the-united-states-government-a-survey>, (16.10.2025).

⁹ Olivares, Federica, *Cultural Diplomacy in Changing World*, *Diplomazia Culturale e Relazioni Internazionali Il Caso Dei Rapporti Tra l'Italia e la Bulgaria*, ed. Olivares, Federica and A. Zafirova, Daliya Avangard Prima, 2019, s. 27.

¹⁰ Curiel, Gaetano Castellini, *Soft Power e l'arte della Diplomazia Culturale*, Le Lettere, Milano, 2021.

İtalya'nın dış politikasında önemli yapı taşlarından biri olarak kabul edilmektedir.¹¹ Geçmişe oranla günümüzde daha güçlü bir yapıya sahip olan İtalyan kültür diplomasisi, hem ulusal çıkarların korunması hem de diyaloga dayalı ilişkiler aracılığıyla barışın ve birlikte yaşamın teşvik edilmesi açısından stratejik bir araç olarak öne çıkmaktadır.¹² Diğer yandan Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne uzanan tarihi bir miras üzerinde yükselen Türkiye, yumuşak güç aracı olarak kullandığı kültürel diplomasi üzerinden Türk kültürünü ve Türk geleneklerini dünyaya tanıtmaya çalışmaktadır. Türkiye'nin İtalya'daki kültürel diplomasisi ise iki ülkenin ortak Akdeniz kimliğine dayanan tarihsel ve kültürel yakınlığı güçlendirmeyi amaçlayan çok boyutlu bir yumuşak güç stratejisine dayanmaktadır. Türkiye'nin İtalya'ya duyduğu sempati, kendisini bilhassa İtalya'nın bir marka olarak kabul gördüğü sanat ve kültür alanında göstermektedir.¹³ Türkiye'nin modernleşme sürecinde İtalya, hukuk (1926 yılında Türk Ceza Kanunu, İtalyan Zanardelli Kanunu'ndan alınmıştır) ve mimari alanlarında model olarak alınmıştır. Roma'daki Yunus Emre Enstitüsü'nün Türkçe kursları, sanat ve gastronomi alanlarındaki tanıtım faaliyetleri, Türk dizi ve filmlerinin İtalya'da büyük bir ilgi görmesi, spor ilişkileri, üniversiteler arası akademik iş birliklerinin yanı sıra Erasmus+ vb. öğrenci değişim programları Türkiye'nin İtalya'daki kültürel diplomasi faaliyetleri olarak değerlendirilebilir.

İtalya ve Türkiye arasındaki kültürel diplomasi, iki ülkenin ortak Akdeniz kimliğine dayanan tarihsel ve kültürel yakınlığı güçlendirmeyi amaçlayan çok boyutlu bir yumuşak güç stratejisidir. İtalya'nın Ankara Büyükelçisi Giorgio Marrapodi, İtalya ve Türkiye arasındaki kültürel ilişkilerin köklü bir geçmişe sahip olduğunu, derinlikli ve yoğun olan bu ilişkilerin akademik değişim programları, arkeoloji, bilimsel diplomasi, kültür festivalleri ve sanat alanını kapsayan bir iş birliği stratejisiyle desteklendiğini ve böylelikle kültürel ilişkilerin ikili ilişkilerin önemli bir boyutu olduğunu dile getirmiştir.¹⁴ Buradan hareketle bu çalışmada kültürel diplomasi çerçevesinde İtalya ve Türkiye arasındaki kültürel ilişkiler; kültür merkezleri, eğitim ve bilim ilişkileri, kültür festivalleri, televizyon-sinema ilişkileri ve ikili anlaşmalar ele alınmaktadır.¹⁵

Kültürel İş Birliğinin Hukuki Altyapısı

Esasında kültürel iş birliğinin bilim, devlet arşivleri, kültür ve sinema gibi alanlarında imzalanan anlaşmalar, Türkiye ve İtalya arasındaki ilişkilerin güçlü bir hukuki zemine dayandığını ortaya koymaktadır. Aşağıda Tablo 1'de görüldüğü üzere Roma ve Ankara arasında kültürel alanda iş birliğinin hukuki altyapısını güçlendirmek amacıyla birçok protokol ve iş birliği anlaşmaları imzalanmıştır.

¹¹ Ministero degli Affari Esteri della Cooperazione Internazionale, Diplomazia Culturale, <https://www.esteri.it/it/diplomazia-culturale-e-diplomazia-scientifica/cultura/>, (23.11.2025).

¹² Rutelli, a.g.e., s.18.

¹³ Ambasciata d'Italia ad Ankara, Italia e Turchia, a.g.m., s.1.

¹⁴ Giorda, Alessandra, Giorgio Marrapodi: Opera Lirica E Musica Tra I Fiori All'occhiello Delle Relazioni Bilaterali Italia-Turchia, TV2 Opera, <https://www.tv2opera.it/2025/07/23/4206/>, (24.11.2025).

¹⁵ Türkiye ve İtalya kültür ilişkilerinde öne çıkan mimari alanındaki ilişkiler, arkeolojik misyonlar ve spor ilişkileri bu çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

Tablo 1: İtalya ve Türkiye Arasında İmzalanan Kültürel İşbirliği Anlaşmaları

Anlaşma/Protokol	İmza Tarihi
Kültürel, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması	17 Temmuz 1951
Kültürel İşbirliği Yürütme Protokolü	---
Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması	21 Şubat 2001
Devlet Arşivleri Protokolü	3 Mart 2006
Sinematografik Ortak Yapım Anlaşması	30 Mart 2006
Türkiye-İtalya Hükümetlerarası Zirvesinde imzalanan mutabakat zaptları	29 Nisan 2025

Kaynak: Yazar tarafından parantez içinde verilen kaynaktan yararlanılarak hazırlanmıştır, (Ambasciata d'Italia ad Ankara, Diplomazia Culturale Accordi di Cooperazione Culturale, <https://ambankara.esteri.it/it/italia-e-turchia/diplomazia-culturale/>, (05.10.2025)).

Kültürel, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması, 17 Temmuz 1951 tarihinde İtalya adına Luca Pietromarchi ve Türkiye adına ise Faik Zihni Akdur tarafından iki ülke arasında bilimsel, entelektüel ve sanatsal alanlarda ikili iş birliğini geliştirmek amacıyla imzalanmıştır. Bu anlaşmanın birinci maddesine göre Ankara ve Roma kendi topraklarında bulunan üniversiteler ve orta öğretim kurumlarında karşı ülkenin dilini, edebiyatını, tarihini ve coğrafyasını anlatan dersler konulmasını teşvik edeceklerini taahhüt etmişlerdir. Ayrıca Türkiye ve İtalya, ilgili mevzuata uymak kaydıyla birbirlerinin topraklarında kültür enstitüleri kurabileceklerini kayıt altına almışlardır. Bunların haricinde taraflar, öğrenci, akademik ve idari personel değişimine gideceklerini belirtmişlerdir. Dahası akademik denklik işlemleri, öğrenci burslarının tahsis edilmesi ve kültürel etkinliklerin (sergi, konser, konferans, yayın, tiyatro vb.) teşvik edilmesi gibi hususlarda mutabakata varılmıştır. Ders kitaplarında iki milletin birbirleri hakkındaki önyargıları kaldırılmaları, coğrafi ve kültürel konularda uzman toplantılarının düzenlenmesi amacıyla bir Daimi Ortak Komisyon kurulması kararlaştırılmıştır.¹⁶ Diğer yandan 21 Şubat 2001 tarihinde Roma'da imzalanan Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması Türkiye ve İtalya arasında bilim ve teknolojiye iş birliğinin geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu anlaşma iki ülke arasındaki bilimsel ve teknik alanlardaki iş birliğini, uzman ve bilim insanlarının değişimi ile eğitim burslarını, bilimsel teknik projeleri ve bu alandaki personel değişimini düzenlemektedir.¹⁷

Devlet Arşivleri Protokolü tam adıyla İtalya Cumhuriyeti Kültürel Miras ve Faaliyetler Bakanlığı Arşivler ve Kütüphaneler Genel Müdürlüğü ile Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Arasında İşbirliği Protokolü, ulusal arşivler arasındaki iş birliğini kayıt altına alan bir belgedir. Buna göre taraflar, arşivlerinde bulunan belgeleri ve bu belgelerin yayımlanmış hallerini paylaşmayı taahhüt etmişlerdir. Ayrıca Türkiye ve İtalya, arşivcilik, arşiv belgelerinin onarımı ve bu konuda çağdaş teknolojilerin paylaşımı konusunda iş birliği yapacaklarını kabul etmişlerdir. Bu protokol, 3 Mart 2006 tarihinde Roma'da İngilizce, İtalyanca ve Türkçe olarak yayımlanmıştır.¹⁸ 30 Mart 2006 tarihinde ise İtalya ve Türkiye arasında Ankara'da "*İtalya Cumhuriyeti*

¹⁶ Ambasciata d'Italia ad Ankara, Accordo Culturale Tra l'Italia E La Turchia, https://ambankara.esteri.it/wp-content/uploads/2023/04/accordo_culturale_turchia_1951.pdf, (08.11.2025).

¹⁷ Ambasciata d'Italia ad Ankara, Accordo Tra Il Governo Della Repubblica Italiana Ed Il Governo Della Repubblica Di Turchia Sulla Cooperazione Scientifica e Tecnica, https://ambankara.esteri.it/wp-content/uploads/2023/04/turchia_accordo_scientifico_2001.pdf, (17.11.2025).

¹⁸ Ambasciata d'Italia ad Ankara, Protocollo Di Cooperazione Tra Il Dipartimento Per I beni Archivistici E Librari Del Ministero Per I Beni E Le Attivita Culturali Della Repubblica Italiana E La Direzione Generale Degli Archivi Di Stato Presso L'ufficio Del Primo Ministro Della Repubblica Di Turchia, https://ambankara.esteri.it/wp-content/uploads/2023/04/turchia_accordo_archivi_2006.pdf, (18.11.2025).

Hükümeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sinematografik Ortak Yapım Anlaşması” adı verilen bir belge televizyon, video, film ve yeni medya endüstrilerinin teknik kalitesini, sanatsal ve eğlence değerini artırmak ve ortak projeleri teşvik etmek amacıyla imzalanmıştır.¹⁹ Diğer yandan 29 Nisan 2025 tarihinde Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Başbakan Giorgia Meloni başkanlığında yapılan dördüncü Türkiye-İtalya Hükümetlerarası Zirvesi’nde kültür alanında Kültür Varlıklarının Kaçakçılığıyla Mücadele Mutabakat Zaptı, Müzeler Arası İşbirliği ve Arkeolojik Mirasın Tanıtılmasına İlişkin Mutabakat Zaptı ve Arşivler Arasında İşbirliğine Dair Mutabakat Zaptı gibi belgelere de imza konulmuştur. Yani zirvede imzalanan toplam onbir belgenin dördü kültür alanında imzalanmıştır.²⁰

Kültür Merkezleri

Türkiye ve İtalya arasında kültürel diplomasinin başlıca aktörlerinden biri de iki ülke arasındaki bağları güçlendirmeyi amaçlayan kültür merkezleri ve dernekleridir (bk. Tablo 2).

Tablo 2: Türkiye’deki İtalyan Kültür Kuruluşları

Kuruluşun Adı	Kuruluş Yılı	Şehir	Kurucu/Kurucu Başkan
İstanbul İtalyan Kültür Merkezi	1951	İstanbul	İtalya Dışişleri Bakanlığı
İtalyan Dostluk ve Kültür Derneği	1956	İzmir	Giuliano Maria C. Gloghini
Ankara İtalyan Kültür Merkezi	1957	Ankara	İtalya Dışişleri Bakanlığı
İtalya Dostluk Derneği	2017	Ankara	Musa Toprak
Türk-İtalyan Derneği	2015	İstanbul	Ayşe Pınar Akalın

Kaynak: Yazar tarafından derneklerin resmi sitelerindeki verilere istinaden hazırlanmıştır.

Tablo 2’de Türkiye’de İtalyanların kurmuş oldukları sivil toplum örgütleri görülmektedir. Söz konusu kuruluşlar, kültürel ve sanatsal etkinlikler yoluyla ikili ilişkilerin sosyo-kültürel boyutunu destekleyerek Türkler ve İtalyanlar arasındaki etkileşimin güçlenmesine katkı sağlamaktadırlar. Resmi düzeyde kültürel diplomasiyle başlayıp zamanla sivil toplumun ve bireysel aktörlerin ön plana çıkması, iki ülke arasındaki ilişkilerin yalnızca resmi düzeyde değil, toplumsal ve kültürel tabanda da derinleştiğine işaret etmektedir.

İstanbul’da faaliyetlerde bulunan İtalyan Kültür Merkezi, İtalya Dışişleri Bakanlığı’nın kültür ofisi olarak hizmet göstermektedir. Bu merkez İtalyanca ve İtalyan kültür kurslarının haricinde 12.500 eserlik zengin kütüphanesiyle halka hizmet etmektedir. Bu kurum arkeolojiden güzel sanatlara, mimariden tasarım ve fotoğrafçılığa, sinema ve tiyatrodan müziğe, dil ve edebiyattan yayıncılığa, bilimden felsefeye, sosyolojiden tarihe kadar oldukça geniş bir yelpazede faaliyetlerde bulunmaktadır. Bunun yanı sıra film gösterileri, kitap tanıtımları, konferanslar, konserler, sergiler ve şiir okuma günleri gibi etkinlikler düzenleyen İtalyan Kültür Merkezi, İşçi Filmleri Festivali, İstanbul Bienali,

¹⁹ Ambasciata d’Italia ad Ankara, Accordo Di Coproduzione Cinematografica Tra Il Governo Della Repubblica Italiana E Il Governo Della Repubblica Turca, https://ambankara.esteri.it/wp-content/uploads/2023/04/turchia_accordo_cinematografico_2011.pdf, (18.11.2025).

²⁰ Presidency of The Republic of Türkiye Directorate of Communicaitons, Türkiye and Italy Sign 11 Agreements, <https://www.iletisim.gov.tr/english/Haberler/detay/turkiye-and-italy-sign-11-agreements>, (18.11.2025).

Uluslararası Film Festivali, Uluslararası Kukla Festivali, Uluslararası Müzik Festivali ve Uluslararası Tiyatro Festivali gibi etkinliklere de katılmaktadır.²¹

1956 yılında İzmir’de kurulan İtalyan Dostluk ve Kültür Derneği’nin amacı, İtalya’nın kültürel ve dilsel mirasını yaşatmaktır. Dernek kurulduğu yıldan itibaren Türkiye ve İtalya arasındaki tarihsel dostluğu kültürel etkinlikler ve ortak projelerle pekiştirerek iki ülke arasında kalıcı bir bağ oluşturmaya çalışmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu döneminden kalan İtalyan İlkokulu’nun ön cephesinde bulunan ve Venedik doğumlu İtalyan mizah ve tiyatro yazarı “Carlo Goldoni”nin adına açılan dernek günümüzde “*Casa Italia (İtalya Evi)*”²² olarak bilinmektedir. İtalyan Dostluk ve Kültür Derneği, dil eğitiminin yanı sıra İzmir’in kültürel yaşamında önemli bir rol üstlenerek yıllardır kültür ve sanat etkinlikleriyle ön plana çıkmaktadır. Fotoğraf ve resim sergileri, klasik müzik konserleri, İtalyan akademisyen, konuşmacı ve sanatçılarla düzenlenen konferanslar, paneller, sinema ve sahne sanatları etkinlikleri ve söyleşilerle İtalyan kültürünü İzmir’e taşıyan dernek her yıl Dante Günü, İtalyan Mutfağı Haftası ve Noel Pazarı (Mercatino di Natale) gibi etkinlikler düzenlemektedir.²³

1957 yılında faaliyete başlayan Ankara İtalyan Kültür Merkezi, İtalya Dışişleri Bakanlığı’nın yeniden yapılandırma kararı ve ekonomik sorunlar sebebiyle 2012 yılında kapatılmıştır. İtalyan Kültür Merkezi’nin kapatılmasının ardından bu kurumun görevini devralan Ankara Casa Italia (İtalya Evi), 2017 yılında İtalya Dostluk Derneği çatısı altında kuruluş sürecini tamamlayarak faaliyetlerine başlamıştır. Casa Italia, Ankara İtalyan Kültür Merkezi’nin gelenek ve anlayışının yanı sıra dil eğitimi de devam ettirerek Ankara’da İtalyan dili ve İtalyan kültürünü yaşatmaktadır. Ankara’nın tek, Türkiye’nin ise sayılı İtalyanca aylık dergisi olan “*Il Giornalino di Casa (Evin Küçük Gazetesi)*” 2017 yılının Ekim ayından bu yana çevrim içi ve matbu olarak okuyucularla buluşmaktadır. Her geçen gün gelişen İtalyanca eserler kütüphanesi ile hizmet veren Casa Italia, film gösterileri, kültürel etkinlikler ile kısa bir sürede birçok kültür merkezini gölgede bırakacak bir başarı yakalamıştır. Bu başarının ardında hiç şüphesiz İtalya’nın Ankara Büyükelçiliği ve Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İtalyan Dili ve Edebiyatı Bölümü’nün manevi destekleri ve iş birliği projeleri yer almaktadır. Casa Italia, İtalya ve Türkiye arasındaki “*kültür köprüsü*” görevini başarıyla yürütmektedir.²⁴ İtalya Dostluk Derneği, iki ülke arasındaki ilişkilere sosyal, kültürel ve ticari alanlarda katkı sunmaya çalışmaktadır. Bu dernek, Roma ve Ankara’yı birbirine bağlayan bir kültür köprüsü inşa etmek amacıyla avukatlık yapan Musa Toprak tarafından 2017 yılında kurulmuştur. Kısa bir sürede kurumsal bir kimliğe bürünen, kâr amacı gütmeyen ve başarılı bir sivil toplum örgütü sıfatına nail olan bu dernek, Ankara Casa Italia’nın (İtalya Evi) mimarıdır.²⁵

2015 yılında kurulan İtalyan Derneği’nin adı 2018 yılında Türk-İtalyan Derneği olarak değiştirilmiştir. Dernek, İtalyanlar ve Türkler arasındaki sosyal, kültürel ve sanatsal ilişkileri güçlendirmek, ekonomik bütünleşmeyi desteklemek, eğitim, bilim ve sağlık alanlarında bilgi alışverişini güçlendirmek amacıyla kültürel etkinlikler ve eğitim projelerinin yanında sosyal sorumluluk projeleri yürütmektedir. Kurucu başkanı Ayşe

²¹ Istituto Italiano di Cultura di Istanbul, Chi Siamo, <https://iicistanbul.esteri.it/it/chi-siamo/>, (03.07.2025).

²² Casa Italia yani İtalya Evi adlı kurum İtalya’nın kültürünü, dilini, sanatını ve yaşam tarzını tanıtmak amacıyla kurulmuştur.

²³ Associazione Culturale E Di Amicizia Italiana, Chi Siamo, Associazione Culturale E Di Amicizia Italiana, <https://www.iicizm.org/it>, (08.07.2025).

²⁴ Casa Italia, Su Di Noi, Casa Italia Ankara, <https://www.casaitaliatr.com/Hakkimizda-it.html>, (08.07.2025).

²⁵ Casa Italia, L’Associazione di Amicizia Italia, <https://www.casaitaliatr.com/Idd-it.html>, (08.07.2025).

Pınar Akalın olan derneğin başkanlık görevini 2018 yılından bu yana Gülnihal Güven yürütmektedir.²⁶

Tablo 3: İtalya'daki Türk Kültür Kuruluşları

Kuruluşun Adı	Kuruluş Yılı	Şehir	Kurucu/Kurucu Başkan
Yunus Emre Enstitüsü	2014	Roma	Yunus Emre Vakfı
İtalya-Türkiye Dostluk Derneği	2020	Venedik	Vera Costantini
İtalya Türkiye Derneği	2025	Roma	Carlo Marsili
İtalya Türk Öğrencileri Derneği	2024	Roma	Ertuğrul Bozdağlı
Pavia Türk Derneği	2025	Pavia	Ahmet Erdem

Kaynak: Yazar tarafından derneklerin resmi sitelerindeki verilere istinaden hazırlanmıştır.

Tablo 3'te İtalya'da Türklerin kurmuş oldukları kültür kuruluşları yer almaktadır. Bu derneklerin çoğunun dostluk, kültür ve toplumsal dayanışma konuları üzerine yoğunlaştığı bilinmektedir. Söz konusu dernekler bu ülkede yaşayan Türklerin kimliklerini koruma, kültürlerini tanıtmaya ve İtalya ile ilişkilerini güçlendirme bağlamında önemli bir rol üstlenmektedirler. Tablo 3, Türkiye ve İtalya arasındaki ilişkilerin tek merkezli ve yalnızca devletler arası ilişkiler olmaktan çıkarak; kültür, eğitim, gençlik ve göç bakımlarından çok aktörlü bir yapıya dönüştüğünü göstermektedir.

İlkin Yunus Emre Enstitüsü ile başlanacak olursa şunlar söylenebilir: Bu enstitü "*Türkiye'yi, Türk dilini, tarihini, kültürünü ve sanatını tanıtmak; bununla ilgili bilgi ve belgeleri dünyanın istifadesine sunmak; Türk dili, kültürü ve sanatı alanlarında eğitim almak isteyenlere yurt dışında hizmet vermek; Türkiye'nin diğer ülkeler ile kültürel alışverişini artırıp dostluğunu geliştirmek amacıyla*" 05 Mayıs 2007 tarihli ve 5653 sayılı Kanun uyarınca Yunus Emre Vakfına bağlı olarak kurulmuştur. Bu amaçla yurtdışında Yunus Emre Türk Kültür Merkezlerini kurarak Türkçe öğretiminin yanı sıra Türkiye'nin tanıtımı için kültürel ve sanatsal faaliyetler yürüten, bilimsel ve akademik çalışmaları destekleyen bu kurumun 2025 yılı itibarıyla 69 ülkede 93 temsilciliği bulunmaktadır.²⁷ Bu enstitünün İtalya'da bulunan merkezi 30 Ocak 2014 tarihinde Roma'da dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün katılımıyla açılmıştır. Kurum, Türkçe ve Ebru sanatı kurslarının yanı sıra Türkiye İtalya İlişkileri üzerine konferanslar ve "*İtalya'daki Kültür Köprülerimiz*" başlıklı sohbet dizileri düzenlemektedir.

İtalya-Türkiye Dostluk Derneği ise İtalya ve Türkiye arasındaki kültürel bağları güçlendirmek amacıyla 2020 yılında Venedik'te kurulmuştur. Bilhassa söz konusu şehirde Türk kültürü hakkında farkındalığı artırmayı amaçlayan bu dernek, atölye çalışmaları, konferanslar, sergiler, seminerler vb. etkinlikler düzenlemektedir. Başkanlığını Vera Costantini'nin yürüttüğü dernek, Türk kültürü kapsamında sanat, edebiyat ve el sanatları gibi alanlara yönelik faaliyetlerde bulunmaktadır.²⁸

İtalya Türkiye Derneği, 25 Haziran 2025 tarihinde Roma'da Carlo Marsili başkanlığında kurulmuştur. İtalya'nın eski Ankara Büyükelçisi olan Marsili, İtalyanların Türkiye'ye olan ilgisine rağmen Türkiye'nin İtalyanlar tarafından ekonomik, jeopolitik ve diğer bakımlardan yeterince tanınmadığına dikkat çekmiştir. Dernek üyeleri; aralarında eski milletvekili Nino Foti, eski Anayasa Mahkemesi Başkanı Antonio Baldassare, Umbria

²⁶ Yaşam Gazetesi, İtalyan Derneği Emin Adımlarla İlerliyor..!, <https://www.yasamgazetesi.com.tr/italyan-derneği-emin-adımlarla-ilerliyor>, (28.09.2025).

²⁷ Yunus Emre Enstitüsü, Kurumsal, Yunus Emre Enstitüsü, <https://yee.org.tr/tr/node/59>, (03.07.2025).

²⁸ Italia Turchia Amicizia, Associazione di Amicizia Italia-Turchia, <https://www.italiaturchia.eu/index-it.html>, (12.07.2025).

Bölgesi Sayıştay Başkanı Antonello Colosimo ve akademisyen Valeria Giannota'nın bulunduğu bir heyetle Roma Büyükelçisi Elif Çomoğlu Ülgen'i ziyaret etmişlerdir. Bu derneğin amacı, İtalya ve Türkiye arasındaki ekonomik, jeopolitik ve kültürel bağları güçlendirerek İtalyanlar ve Türkler arasında bir köprü kurmaktır. Kısa zamanda çok büyük bir ilgiye mazhar olan bu derneğin programında ekonomik ve ticari faaliyetlerden kültürel değişim programlarına kadar uzanan oldukça geniş bir yelpazeye yer verdiği açıklanmıştır.²⁹

İtalya Türk Öğrencileri Derneği, 26 Şubat 2024 tarihinde Roma'da Sapienza Üniversitesinde eğitim alan Türk öğrenciler tarafından Türk kültürünü yaşatmak amacıyla kurulmuştur. İtalya'da Türk kültürünü tanıtmayı amaçlayan dernek, Türk öğrencilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm bulmaya ve öğrenciler arasındaki iletişimi artırmaya çalışmaktadır. Ertuğrul Bozdağlı'nın başkanlık ettiği İtalya Türk Öğrencileri Derneği, birçok kurum ve kuruluşla iş birliği yaparak çeşitli faaliyetler düzenlemeyi ve öğrenciler arasında yardımlaşma ve dayanışmaya katkı sunmaya çalışmaktadır.³⁰

Pavia Türk Derneği, 20 Ocak 2025 tarihinde Ahmet Erdem'in başkanlığında İtalya'nın Pavia şehrinde Türk kültürünü tanıtmak, Türk vatandaşları arasında yardımlaşmayı güçlendirmek ve Türklerle İtalyanlar arasındaki ilişkileri pekiştirmek amacıyla kurulmuştur.³¹ Milano Eğitim Ataşeliği tarafından desteklenen bu dernek, ücretsiz Türkçe kursları, Ramazan etkinlikleri, Türk kahvesi ve lokum gibi geleneksel lezzetlerin tanıtımını yapmaktadır. Ayrıca 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ve 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü gibi çeşitli kültürel etkinlikler düzenlenmektedir.

Eğitim ve Bilim Alanındaki İlişkiler

Türkiye ve İtalya arasındaki eğitim ve bilim alanındaki ilişkiler, Kültürel, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması (17 Temmuz 1951), Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması (21 Şubat 2001) gibi belgelerin yanı sıra eğitim alanında iş birliğini öngören Kültürel İşbirliği Yürütme Protokolü ile şekillenmiştir. 2005 yılının Ocak ayında düzenlenen Üçüncü Catania Konferansı'na katılan Türkiye ve İtalya arasında Roma La Sapienza Üniversitesi ile İstanbul Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi arasında İstanbul'da hukuk alanında bir yükseköğretim kurumu ve araştırma merkezi kurulmasına ilişkin bir anlaşma imzalanmıştır. Gene aynı yıl dönemin İtalya Cumhurbaşkanı Carlo Azeglio Ciampi'nin Türkiye ziyareti sırasında İtalyan Rektörler Konferansı ve Türk muadili Yükseköğretim Kurulu arasında yapılan işbirliği 20 Nisan 2007 tarihinde imzalanan bir Mutabakat Zaptı ile taçlandırılmıştır. Bu anlaşma gereğince, iki ülke arasında öğrenci ve öğretim üyesi değişim programlarının ve Türk-İtalyan üniversiteleri işbirliği projelerinin önü açılmıştır.³² Anlaşma ve protokollerin ötesinde iki ülke arasındaki eğitim ve bilimsel alandaki ilişkiler; lise ve üniversite eğitimlerinin haricinde, dil kurslarını, kitap çevirilerini ve öğrenci değişim programlarını kapsamaktadır.

²⁹ Gazzetta Diplomatica, Nasce l'Associazione Italia-Turchia Primo Incontro A Roma Con l'Ambasciatore Elif Çomoğlu Ülgen, <https://gazzettadiplomatica.it/nasce-lassociazione-italia-turchia-primo-incontro-a-roma-con-lambasciatore-elif-comoglu-ulgen/>, (14.07.2025).

³⁰ Associazione Studenti Turchi in Italia, Hakkımızda, Derneğin Misyonu ve Tanıtımı, <https://astudentiturchi.org/hakkimizda/>, (08.09.2025).

³¹ Milano Eğitim Ataşeliği, Pavia Türk Derneği, <https://milano.meb.gov.tr/www/pavia-turk-derneği/icerik/372>, (16.09.2025).

³² Dipartimento Cultura Dipartimento Attività Produttive, IV Seminario Parlamentare Italo-Turco (Ankara-Istanbul, 30 Ottobre-2 Novembre 2008), n 23, 27 Ottobre 2008, <https://documenti.camera.it/leg16/dossier/testi/ES0082.htm?utm>, (04.01.2026).

Diğer yandan Türkiye’de birçok İtalyan okulu bulunmaktadır. Örneğin İstanbul’da faaliyet gösteren İtalyan okulları arasında; İtalyan Lisesi (Istituto Medi Italiani), Özel Galileo Galilei İtalyan Lisesi, Marco Polo İlk Okulu, ITA Okulları ve Özel Evrim Okulları yer almaktadır. İzmir’de ise anaokulu ve ilkokul düzeyinde eğitim veren bir İtalyan okulu bulunmaktadır.³³ Yükseköğretimde İstanbul Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi gibi kurumlarda İtalyan Dili ve Edebiyatı bölümleri mevcuttur. Bunun yanı sıra İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Yaşar Üniversitesi ve İzmir Ekonomi Üniversitesi gibi kurumlarda İtalyanca seçmeli ders kategorisinde öğretilmektedir. İzmir Üniversitesi Hukuk Fakültesi, Bilkent Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Mimarlık Fakültesinde İtalyanca dil kurslarının yapıldığı da bilinmektedir.³⁴ Üniversitelerin dışında İtalyan Kültür Merkezi, İtalyan Dostluk ve Kültür Derneği gibi kültür merkezleri de İtalyanca özel dil eğitimi vermektedir.³⁵ Buna karşılık İtalya’da ise Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkoloji alanındaki akademik çalışmalar çeşitli üniversitelerde sürdürülmektedir. Università degli Studi di Napoli “L’Orientale” bünyesinde Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkoloji dersleri sunulmaktadır. Università Ca’ Foscari di Venezia’da Türkçe ve Türkoloji alanlarında eğitim verilirken, Università degli Studi di Firenze’de Türkoloji dersleri yapılmaktadır. Ayrıca Università degli Studi dell’Insubria’da Türkçe ve Roma La Sapienza Üniversitesinde ise Türk dili ve kültürüne yönelik dersler yürütülmektedir. İtalyanların Türkçe öğrenmek için başvurdukları kurumlardan bir tanesi de Roma’daki Yunus Emre Entitüsü’dür. Türkçe ve İtalyanca yazılmış olan eserlerin karşılıklı olarak çevrilmesi eğitim ve bilim alanındaki ilişkilerin önemli bir parçasıdır. Söz gelimi İtalyanca’dan Türkçe’ye çevrilen eserler arasında; Carlo Collodi’nin *Pinokyo*, Dante Alighieri’nin *İlahi Komedya*, Giovanni Boccaccio’nun *Dekameron*, Elena Ferrante’nin *Napoli Romanları*, Italo Calvino’nun *Bir Kış Gecesi Eđer Bir Yolcu*, *Görünmez Kentler* ve *Kozmomik Öyküler*, Primo Levi’nin *Bir İdam Mahkûmunun Defteri* ve *Bu Zamanlarda İnsan*, Umberto Eco’nun ise *Gülün Adı* ile *Foucault Sarkacı* adlı eserleri yer almaktadır. Buna mukabil Ahmet Ümit, Elif Şafak, Emrah Serbest, Esmahan Akyol, Mehmet Murat Somer, Nazım Hikmet, Orhan Pamuk ve Yaşar Kemal gibi Türk yazarların eserleri ise Türkçeden İtalyancaya çevrilen eserlerden bir kısmıdır.³⁶

Ayrıca Dünya İtalyan Dili Haftası, İtalya’nın kültürel diplomaside kullandığı önemli bir yumuşak güç aracıdır. Bu etkinlik 2001 yılından bu yana her yıl Ekim ayının üçüncü haftasında İtalya’nın yurtdışındaki temsilciliklerinde düzenlenmektedir. 2001 yılında “İtalyanca Edebiyatta, Tiyatroda ve Filmde”, 2002 yılında “İtalyanca Söz Sanatları”, 2003 yılında “İtalyan Kültürü ve Dilinin Ulusal Kimliğin Pekiştirilmesine ve Aynı Zamanda Avrupa Kültürünün Oluşumuna Katkısı”, 2004 yılında “İtalyanca Müzikte ve Tiyatro Dilinde”, 2005 yılında “1950’lerden Günümüze Kurgusal Eserlerde İtalyanca”, 2006 yılında “İtalyan Dili ve Kültüründe Yemek ve Kutlamalar”, 2007 yılında “İtalyanca ve Deniz”, 2008 yılında “İtalyanca Meydanda”, 2009 yılında “Sanatta, Bilimde ve Teknolojide İtalyanca”, 2010 yılında “İtalyanca, Bizim ve Başkalarının”, 2011 yılında “İtalya’nın Doğum Günü Kutlu Olsun!”, 2012 yılında “Toprakların İtalyası ve Geleceğin İtalyası”, 2013 yılında “Araştırma, Keşif, İnovasyon: Bilginin İtalyası”, 2014 yılında “Yeni Avrupa’yı Yazmak: İtalyanca Dijital Çağda Yayıncılık, Yazarlar ve Okuyucular”,

³³ Ambasciata d’Italia ad Ankara, Diplomazia Culturale Scuole Italiane, <https://ambankara.esteri.it/italia-e-turchia/diplomazia-culturale/>, (27.10.2025).

³⁴ Dipartimento Cultura Dipartimento Attività Produttive, a.g.m. s.l.

³⁵ Yazar, Raffi Demiryan ve Serap Mumcu Geronazzo’dan İtalyanca eğitimi almıştır.

³⁶ Yazar tarafından beşten fazla kaynak kullanılarak hazırlanmıştır.

2015 yılında “Müziğin İtalyancası, İtalyan Müziği”, 2016 yılında “İtalyanca ve Yaratıcılık: Markalar ve Gelenekler, Moda ve Tasarım”, 2017 yılında “Sinemada İtalyanca, Sinemada İtalyanca”, 2018 yılında “İtalyanca ve İnternet, İtalyanca için Ağlar”, 2019 yılında “Sahnedeki İtalyanca”, 2020 yılında “Kelime ve Görüntü Arasında İtalyanca: Grafiti, İllüstrasyonlar, Çizgi Romanlar”, 2021 yılında “Dante, İtalyanca”, 2022 yılında “İtalyanca ve Gençler. Affedersiniz? Sizi Anlamıyorum”, 2023 yılında “İtalyanca ve Sürdürülebilirlik”, 2024 yılında “İtalyanca ve Kitaplar: Satır Arasındaki Dünya” temasıyla³⁷ kutlanan Dünya İtalyan Dili Haftası’nın 13-19 Ekim 2025 tarihleri arasında “İtalofofoni: Sınırların Ötesinde Dil” temasıyla 25’inci Dünya İtalyan Dili Haftası kutlanmıştır. Bu kapsamında İstanbul, Ankara ve İzmir gibi şehirlerde belgeseller, söyleşiler ve tiyatro oyunları gösterilmiş, İtalya’dan gelen sanatçılar eserlerini sahneleme fırsatı bulmuştur.³⁸

Türk ve İtalyan üniversiteleri; Erasmus, Erasmus+ ve Leonardo da Vinci gibi öğrenci değişim programları kapsamında iş birliği yapmaktadırlar. Avrupa Komisyonu’nun Yaşam Boyu Öğrenme Programının bir parçası olan Leonardo da Vinci, katılımcılara eğitimleri boyunca ulusötesi beceriler kazandırabilecek bir yurtdışı deneyimini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu program, 18 ila 30 -bazı programlarda ise yaş sınırı 35 olabilmektedir- yaşları arasındaki lise ve üniversite mezunlarına mesleki eğitim imkânı sunmaktadır.³⁹ İki ülkenin turizm, tasarım, gastronomi ve teknik mesleklerdeki iş birliği imkânlarını güçlendiren Leonardo da Vinci Programı, 1995-2013 döneminde mesleki eğitim alanında yoğun staj, eğitimci değişimi ve ortak müfredat geliştirme projeleri yapılmasını sağlamıştır. 2013 yılında bu hareketlilik kapsamında 13.245 Türk vatandaşının dâhil olduğu 348 projeye 23 milyon avroluk bir hibe verilmiştir.⁴⁰ Diğer yandan Erasmus+ Programı, Avrupa Birliği ülkelerine ek olarak Türkiye, İzlanda, Lihtenştayn, Kuzey Makedonya, Sırbistan, Norveç, Birleşik Krallık ve İsviçre gibi ülkeleri kapsamaktadır.⁴¹

Tablo 4: Erasmus+ Programına Katılan İtalyan ve Türk Öğrenciler (2019-2024)

Yıllar	İtalyan Öğrenci Sayısı	Türk Öğrenci Sayısı
2019	450	1.250
2020*	180	500
2021	220	620
2022	510	1.380
2023	560	1.540
2024**	600	1.650

Kaynak: Yazar tarafından parantez içinde verilen kaynaktan yararlanarak hazırlanmıştır. (European Commission, Eurasmus+ Mobility Data, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/data-evaluations-statistics/statistics/for-researchers>, (18.11.2025)).

³⁷ Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale, Settimana Della Lingua Italiana Nel Mondo I Titoli Delle Edizioni Precedenti, https://www.esteri.it/wp-content/uploads/2025/03/250317_SLIM_Titoli-edizioni-2001-2024.pdf, (17.10.2025).

³⁸ Sezer, Esra, Italofofoni: The Italian Language Beyond Borders, EUReflect Media, <https://www.eureflect.com/italofofoni-the-italian-language-beyond-borders>, (12.11.2025).

³⁹ Assemblea Legislativa Regione Emilia-Romagna, Programma Leonardo da Vinci, <https://www.assemblea.emr.it/europedirect/europe-direct/cosa%20facciamo/attivita-e-progetti/muoversi-in-europa/schede-e-faq/programma-leonardo-da-vinci>, (29.11.2025).

⁴⁰ T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı Türk Ulusal Ajansından 348 Mesleki Eğitim Projesine 23 Milyon Avro Destek Veriliyor, <https://ab.gov.tr/49014>, (29.11.2025).

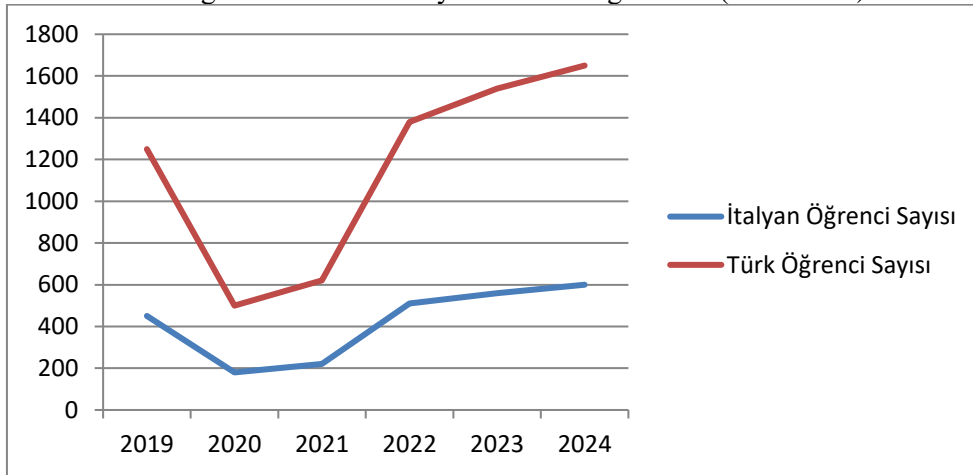
⁴¹ Alma Mater Studiorum Università Di Bologna, Erasmus+ Studio: Il Programma, I Requisiti E Le Destinazioni, <https://www.unibo.it/it/studiare/esperienze-internazionali-estero-e-unibo/studiare-all-estero/erasmus/il-programma-i-requisiti-e-le-destinazioni>, (29.11.2025).

* Öğrenci sayılarının azalmasında söz konusu yılda yaşanan küresel salgın belirleyici olmuştur.

**Bu yıla ait rakamlar tahmini olarak verilmiştir.

Tablo 4’te 2019-2024 yılları arasında Türkiye ve İtalya arasındaki Erasmus+ programına katılan öğrenci sayıları yer almaktadır. 2020 yılında salgın nedeniyle bu programdan yararlanan Türk ve İtalyan öğrencilerin sayıları sert bir şekilde düşmüştür. Sonraki yıllarda ise tekrar yükselişe geçmiştir. Türk öğrencilerin sayısının İtalyan öğrencilerin sayısına göre neredeyse iki kattan daha fazla olması İtalya’nın Türk öğrenciler açısından tercih edilen bir ülke olduğunu göstermektedir (bk. Grafik 1).

Grafik 1: Erasmus+ Programına Katılan İtalyan ve Türk Öğrenciler (2019-2024)

Kaynak: Tablo 4’ün verilerine istinaden yazar tarafından oluşturulmuştur.

Diğer yandan Türkiye ve İtalya, eğitim alanındaki ilişkileri geliştirmek için çeşitli projeler yapmaktadır. Örneğin Aralık 2021’de iki ülke arasındaki akademik ilişkileri geliştirmek amacıyla “*İtalya Türkiye’yi Arıyor*” adlı bir proje hayata geçirilmiştir. Bu sayede iki ülkenin üniversiteleri arasındaki ilişkileri ve iş birliğini güçlendirmek ve akademik değişim programlarını artırmak hedeflenmektedir. Bu kapsamda Türk ve İtalyan üniversiteleri arasında yürürlükte olan anlaşmaların ve iş birliği programlarının (Erasmus, mutakabat zaptı vb.) bir envanteri çıkarılmıştır. Bu proje kapsamında ayrıca ülkelerin akademik kurumlarının bilimsel projelere dair çıktıkları çağrılar ve iş birliği projelerine yönelik veriler analiz edilmiştir. Yapılan analizler, İtalya’da lisans ve lisansüstü eğitim alan Türk öğrenci sayısında kayda değer bir artış olduğunu gözler önüne sermiştir. Örneğin 2015-2016 eğitim ve öğretim yılında İtalyan yükseköğretim kurumlarında 940 Türk eğitim alırken 2019-2020 dönemine gelindiğinde Türk öğrenci sayısının iki kattan daha fazla bir artış göstererek 2.626’ya ulaştığı görülmektedir. Erasmus öğrenci değişim programı kapsamında ise 2014-2018 yılları arasında 6.421 Türk öğrenci İtalya’yı tercih ederken aynı dönemde Türkiye’yi tercih eden İtalyan öğrenci sayısı ise 1.349 olarak gerçekleşmiştir. Buna karşılık mevzuata öğretim üyesi hareketliliği kapsamında bakıldığında ise İtalya’dan Türkiye’ye daha fazla akademisyen geldiği görülmektedir. Örneğin 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Türkiye’nin büyük şehirlerindeki üniversitelerde İtalya’dan gelen 58 öğretim üyesi görev yaparken İtalyan üniversitelerinde ise sadece 13 öğretim üyesi söz konusu programlara katılmıştır.⁴² Bu bağlamda Ankara’nın İtalyan Büyükelçisi Giorgio

⁴² Ambasciata d’Italia ad Ankara, Italia Chiama Turchia: Relazioni Accademiche Tra Italia E Turchia, https://ambankara.esteri.it/it/news/dall_ambasciata/2021/12/italia-chiama-turchia-rapporto/, (24.10.2025).

Marrapodi 2022 yılında Ankara Üniversitesi ve Università per Stranieri di Siena arasında imzalanan ikili anlaşmadan sonra Türkiye'ye yönelik akademik ilginin arttığını belirtmiştir. Hatta Büyükelçi, 2023 yılında İtalyan Hükümeti tarafından Türkiye'de öğrenim görmek isteyen gençler için verilen bursların artırıldığını ve bu durumun öğrenci başvurularında ciddi bir artışa yol açtığını söylemiştir.⁴³

İki ülke arasında eğitim alanındaki iş birliği orta öğretim düzeyinde de yapılmaktadır. Örneğin 21-28 Mart 2023 tarihleri arasında Latina şehrinde bulunan Majorana Lisesi ve İstanbul İtalyan Lisesi arasında çevre ve iklim üzerine "*Laudato Si*"⁴⁴ adlı bir kültürel değişim programı düzenlenmiştir. Bu kapsamda aynı yılın Mayıs ayında Türk öğrenciler öğretmenleriyle birlikte İtalya'daki kardeş okul öğrencilerinin ailelerine misafir olmuşlardır.⁴⁵ Diğer yandan Nisan 2025'te ise Roma'da 20 Türk ve 20 İtalyan öğrenci aileleri ile birlikte bir hafta boyunca Papareschi Yolu Yüksek Öğretim Enstitüsü (IIS Via dei Papareschi) ve İtalyan Lisesi IMI (Liceo IMI) tarafından yürütülen bir kültürel değişim projesi kapsamında bir araya gelmişlerdir. İki ülkenin gençleri arasındaki etkileşimi artırmayı ve kültürlerarası diyalogu teşvik etmeyi amaçlayan bu proje kapsamında Türk öğrenciler Roma'nın başlıca turistik yerleri olan Aziz Petrus Kilisesi, II. Julius Kalesi, İmparatorluk Forumları, Kolezyum, Navona Meydanı, Ostica Antica arkeolojik kazıları ve Pantheon'u ziyaret ederek İtalyan kültürünün yanı sıra İtalyan mutfağını yakından tanıma fırsatı bulmuşlardır.⁴⁶

İtalya'nın eski Ankara Büyükelçisi, Massimo Gainai, 2019 yılında yaptığı bir açıklamada Türkiye'de yaklaşık 15 bin öğrencinin İtalyanca öğrendiğini belirterek Türk ve İtalyan halklarının birbirlerinin kültürlerine karşı ilgi duyduklarını dile getirmiştir. Dolayısıyla iki ülke arasındaki kültürel ilişkilerin edebiyat, müzik, resim ve sinema gibi sanat dallarında geliştirilmesi gerektiğinin altını çizmiştir.⁴⁷

Kültürel Festivaller

Türkiye ve İtalya arasındaki kültürel festivaller arasında mutfak tanıtımları ve ülke günleri öne çıkmaktadır. Bu bağlamda köklü mutfaklarıyla öne çıkan İtalya ve Türkiye son yıllarda bu alandaki işbirliklerini giderek derinleştirmektedirler. Örneğin İtalyan Mutfak Sanatları Akademisi Türkiye'de İtalyan mutfağını tanıtıcı etkinlikler yapmaktadır. Ayrıca karşılıklı olarak Türkiye'de İtalyan Mutfacı Haftası, İtalya'da ise Türk Mutfacı Haftası gibi etkinlikler düzenlenmek suretiyle iki ülke birbirlerinin kültürlerini tanıtmaktadır. Örneğin İtalya'nın Torino şehrinde faaliyet gösteren dünyaca ünlü mutfak sanatları okullarından bir tanesi olan İtalyan Mutfak Sanatları Akademisi,

⁴³ İtalya Büyükelçisi Giorgio Marrapodi İle Kültürel İlişkiler, MAG, <https://magdergi.com/roportajlar/italya-buyukelcisi-giorgio-marrapodi-ile-kulturel-iliskiler/>, (12.11.2025).

⁴⁴ Aziz Fransua'nın Doğa İlahisi'nden alınan Laudato Si, İtalyanca bir kelime olup "sana şükürler olsun" anlamına gelmektedir. Laudato Si, 2015 yılında Papa Francis tarafından çevre ve ekoloji üzerine yayımlanan bir metindir, (La Santa Sede, Lettera Enciclica Laudato Si' Del Santo Padre Francesco Sulla Cura Della Casa Comune, https://www.vatican.va/content/francesco/it/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_encyclica-laudato-si.html, (23.10.2025)).

⁴⁵ Liceo Scientifico - Liceo Scientifico Opzione Scienze Applicate - Liceo Linguistico E Liceo Linguistico Esabac Ettore Majorana Latina, Scambio Culturale In Turchia: Quando Due Mondi Si Incontrano Dal 21 Marzo 2023 Al 28 Marzo 2023 Scambio Culturale Italia- Turchia, <https://www.liceomajoranalatina.edu.it/evento/scambio-culturale-in-turchia-quando-due-mondi-si-incontrano/>, (24.10.2025).

⁴⁶ Colonna, Gianluca Turriziani, Progetto Scambio Culturale-20 Studenti Turchi Ospiti Nella Capitale, Istituto Istruzione Superiore Via Dei Papareschi Roma (RM), <https://www.papareschi.edu.it/scambio-culturale-roma-istanbul-06-13-aprile-2025/>, (25.10.2025).

⁴⁷ Arslan, Muhammet İkbâl, "İtalya ile Türkiye Birçok Konuda Aynı Düşünüyor", Anadolu Ajansı, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/italya-ile-turkiye-bircok-konuda-ayni-dusunuyor/1479556>, (14.11.2025).

İtalyan mutfağının Türkiye’de tanıtılması amacıyla Şef Ahmet Çetin ile iş birliği içinde bir proje yapmıştır. Bu projeye katılanlar İtalyan Mutfak Sanatları Akademisi tarafından düzenlenen mutfak sanatları ve pastacılık yüksek lisans programlarına başvurma, uluslararası geçerliliği olan sertifika alma ve İtalya’da en iyi otellerde ve restoranlarda staj yapma imkânına kavuşmaktadırlar.⁴⁸ Diğer yandan her yıl kutlanan bir etkinlik olan Dünya İtalyan Mutfağı Haftası son olarak 15-23 Kasım 2025 tarihleri arasında İstanbul ve Ankara’da “Sağlık, Kültür ve İnovasyon Arasında İtalyan Mutfağı” temasıyla kutlanmıştır.⁴⁹ Diğer yandan 2021 yılından bu yana Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından düzenlenen Türk Mutfağı Haftasının (La Settimana della Cucina Turca)⁵⁰ dördüncüsü 21-27 Mayıs 2025 tarihleri arasında Roma’da bulunan Türk Büyükelçiliğinin öncülüğünde yapılmıştır. Bu vesileyle İtalyanlar tarafından Türk yemekleri tadılmıştır.

Ayrıca İtalya’da Türk kültürünü tanıtan günler de tertiplenmektedir. Örneğin her yıl Ağustos ayında Trentino’nun Moena kasabasında Türk festivali adlı bir etkinlik yapılmaktadır. Kökeni, 1863 yılında yapılan II. Viyana Kuşatması’nda El Turco lakabıyla bilinen yeniçeri Balaban Hasan’ın Moena’ya sığınmasına dayandırılan bu festivalde şehir Türk bayrakları ile donatılmakta, halk yeniçeri kıyafetleri giymekte, mehter gösterileri yapılmakta ve Türk mutfağından yemekler tadılmaktadır. Son yıllarda Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı bu festivale destek vermektedir.⁵¹ Ayrıca nereden geldiği tam olarak bilinmese de her yıl 29 Mayıs tarihinde Potenza şehrinde Türklerin Geçit Töreni (La Parata Dei Turchi) adlı bir etkinlik yapılmaktadır.⁵² Esasında bu kutlamaların kökeninin Türklerin San Gerardo adlı bir komutan tarafından bölgeden püskürtülmelerine dayandığına inanılmaktadır.⁵³

Sinema⁵⁴

Türkiye ve İtalya arasındaki kültürel ilişkiler söz konusu olduğunda sinemanın oldukça önemli bir yeri vardır. Örneğin Türk yönetmen Ferzan Özpetek iki ülke arasındaki kültürel ilişkilerin gönüllü bir elçisidir. Nitekim Özpetek, Türkiye ve İtalya ortak yapımı olan Hamam, Karşı Pencere, Bir Ömür Yetmez ve İstanbul Kırmızısı gibi filmlere imza atmıştır. Bunun haricinde yönetmen Ali İlhan’ın “*Sinyora Enrica ile İtalyan Olmak*” ve yönetmen Selman Nacar’ın “*İki Şafak Arasında*” başlıklı filmleri Türk ve İtalyan ortak yapımlarının ruhunu yansıtmaktadır. İki ülke Eurimages ve bir takım Avrupa fonları aracılığıyla ortak filmler çevirmektedir. Diğer yandan Türk sinemacıları Venedik Film Festivali⁵⁵ gibi İtalya’da yapılan etkinliklere giderken İtalyan filmleri ise Türkiye’deki

⁴⁸ Foods Digitale, İtalyan Mutfak Sanatları Akademisi IFSE, <https://www.foodsdigitale.com/gastronomi/%C4%B0italyan-mutfak-sanatlar%C4%B1-akademisi-ifse>, (25.10.2025).

⁴⁹ Ambasciata d’Italia ad Ankara, Settimana della Cucina Italiana nel Mondo / Week of the Italian Cuisine in the World / Dünyada İtalyan Mutfağı Haftası, ambankara.esteri.it/tr/news/dall_ambasciata/2025/11/settimana-della-cucina-italiana-nel-mondo, (16.11.2025).

⁵⁰ Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk Mutfağı Haftası, <https://turkishcuisineweek.com/turkish-cuisine-week>, (16.11.2025).

⁵¹ TİKA, İtalya’da Türk Festivali’ne Destek, https://tika.gov.tr/detail-italya%27da_turk_festivali%27ne_destek/, (19.11.2025).

⁵² Parata Dei Turchi, La Parata In Sintesi, <https://www.paratadeiturchi.com/it/storia/storia.php>, (19.11.2025).

⁵³ İtalya’da Bilinmeyen Bir Türk Festivali “La Parata dei Turchi”, GazeteBilim, <https://gazetebilim.com.tr/italyada-bilinmeyen-bir-turk-festivali-the-parata-dei-turchi>, (19.11.2025).

⁵⁴ Bu bölümde ikili ilişkilerin önemli bileşenlerinden olan müzik ve tiyatro gibi sanat dallarına yer verilmemiştir.

⁵⁵ La Biennale di Venezia, Tereddüt Çizgisi (Ferita Da Esitazione), <https://www.labiennale.org/it/cinema/2023/orizzonti/teredd%C3%BCt-%C3%A7izgisi-ferita-da-esitazione>, (02.01.2026).

festivallerde yer almaktadır.⁵⁶ 22-25 Eylül 2011 tarihleri arasında Roma’da düzenlenmeye başlanan Roma Türk Filmleri Festivali⁵⁷ ve ilki aynı yılın 30 Kasım-7 Aralık tarihleri arasında düzenlenen I. İstanbul İtalyan Film Festivali⁵⁸ İtalya ve Türkiye arasında sinema alanındaki etkileşimi artıran mecralardır.

İki ülke arasındaki iş birliği dizi sektöründe de oldukça güçlüdür. Örneğin Aldatmak, Bir Zamanlar Çukurova, Cesur ve Güzel, Gülcemal, Hercai, Kurt Seyit ve Şura ile Siyah Kalp gibi Türk dizileri İtalyan televizyonlarında gösterilmektedir. İtalyanlar bu yapımlara büyük ilgi göstermektedirler. Ayrıca Türk ve İtalyan oyuncular karşı ülkenin yapımlarında rahatlıkla rol almaktadırlar. Söz gelimi Denise Cappezza (Uçurum ve Şakir Paşa Ailesi) ve Greto Ferro (El Turco) gibi İtalyan oyuncular Türk dizi veya filmlerinde oynarlarken, Can Yaman (Viola Come Il Mare), Saadet Işıl Aksoy (Ragion di Stato) ise İtalyan dizilerinde yer almaktadırlar. İtalyan filmlerinde rol alan oyuncular arasında ise Mehmet Günsür ve Serra Yılmaz bulunmaktadır.⁵⁹

Diğer yandan iki ülke arasında film haftaları etkinlikleri de tertiplenmektedir. Örneğin her yıl Ankara’da Çağdaş İtalyan Sinema Haftası adlı etkinlik İtalyan Büyükelçiliği ve Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezinin iş birliğinde düzenlenmektedir. Bu etkinlik kapsamında İtalyanca filmler, Türkçe ve İngilizce altyazılı olarak Türk izleyicilerle buluşturulmaktadır. Örneğin 28 Kasım-4 Aralık 2025 tarihleri arasında kutlanan 16’ncı Çağdaş İtalyan Filmleri Haftası’nda Valerio Mastrandrea’nın “*Ne Olursa Olsun*”, Ivano De Matteo’nun “*Kızım*”, Roberto Andò’nun “*Gaflet*”, Chiara Bellosi’nin “*Uçan Sandalye*”, Marta Savina’nın “*Geleceğin Kadını*”, Niccolò Falsetti’nin “*Limitler*” ve Giorgio Diritti’nin “*Saklanmak İstiyorum*” adlı filmleri gösterilmiştir.⁶⁰ Ezcümle bu hafta dâhilinde düzenlenen oyuncu buluşmaları ve yönetmen söyleşileri gibi etkinlikler, iki ülke arasındaki kültürel diplomasiye önemli katkılarda bulunmaktadır.

Türk İtalyan Forumları

Türk İtalyan Forumları, Türkiye ve İtalya arasındaki kültürel ilişkilerin gelişmesine katkı sunan önemli bir mecra olarak bilinmektedir. Çünkü bu forumlar İtalya ve Türkiye’nin önde gelen akademisyenlerini, basın mensuplarını, işadamlarını ve siyasetçilerini bir araya getirerek iki ülke arasındaki akademik, ekonomik, kültürel ve siyasi ilişkileri güçlendirmeyi hedefleyen bir platform işlevi görmüşlerdir.⁶¹ Bu forumların bir diğer amacı, Türk ve İtalyan toplumları arasındaki diyalogu teşvik ederek Türkiye’nin AB üyeliğini desteklemek ve söz konusu başkentlerin izledikleri kültürel diplomasiye katkı sunmaktır.⁶²

⁵⁶ De Marco, Camillo, I Film Italiani al 35mo Istanbul FF, <https://cineuropa.org/it/newsdetail/306872/?utm>, (02.01.2026).

⁵⁷ Republic of Türkiye The Embassy of The Republic of Türkiye in Rome, Roma İkinci Türk Filmleri Festivali Başlıyor, <https://roma-be.mfa.gov.tr/Mission/ShowAnnouncement/164366>, (02.02.2026).

⁵⁸ İstanbul Modern, I. İstanbul İtalyan Film Festivali, <https://www.istanbulmodern.org/basin-bultenleri/i-istanbul-italyan-film-festivali>, (02.02.2026).

⁵⁹ Yazar tarafından beşten fazla kaynaktan yararlanarak hazırlanmıştır.

⁶⁰ Ambasciata d’Italia ad Ankara, Una Settimana Di Film Italiani Ad Ankara (28 Novembre – 4 Dicembre 2025), https://ambankara.esteri.it/it/news/dall_ambasciata/2025/11/una-settimana-di-film-italiani-ad-ankara-28-novembre-4-dicembre-2025/, (29.11.2025).

⁶¹ Gören, Esin, Türkiye’nin AB Serüveninde İtalya ile Oluşturduğu Sosyal, Kültürel, Siyasal ve Ekonomik Temelli İşbirliği: Türk-İtalyan Forumu, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/10599>, (19.11.2025).

⁶² Istituto Affari Internazionali, Forum Italo-turco, <https://www.iai.it/it/ricerche/forum-italo-turco>, (15.11.2025).

Tablo 5: Türk-İtalyan Forumları (2004-2012)

Forum	Yıl	Yer	Öne Çıkan Sosyal ve Kültürel Konular
1. Forum	2004	Roma	Arkeolojik Kazı, Ney Dinletisi ve Resim Sergisi
2. Forum	2005	İstanbul	Kadın Kimliğinin Gelişimi
3. Forum	2006	Roma	Medyanın Demokratik Toplumlardaki Rolü
4. Forum	2007	İstanbul	Türk-İtalyan Devlet Üniversitesi Projesi
5. Forum	2008	Roma	Kültürel Kimlik vb.
6. Forum	2009	İstanbul	Kültürel İş Birliği
7. Forum	2010	Roma	Türkiye-İtalya-AB İlişkileri
8. Forum	2011	İstanbul	Kültürel İşbirliği
9. Forum	2012	Roma	Kültürel ve Toplumsal Diyaloglar

Kaynak: Yazar tarafından metin içinde verilen kaynaklardan yararlanarak hazırlanmıştır.

Tablo 5'te 2004-2012 yılları arasında düzenlenen Türk-İtalyan Forumlarına yer verilmiştir. Ancak bu forumlara 2012 yılında son verilmesi soru işaretleri yaratmaktadır. Buradan hareketle, Türk İtalyan Forumlarının kurumsal yapılarının zayıf oldukları ve siyasetten etkilendikleri söylenebilir. Türkiye ve İtalya arasında ekonomik, kültürel ve siyasal iş birliğini güçlendirmeyi amaçlayan Türk İtalyan Forumları toplam dokuz defa düzenlenmiştir.

Burada çok geniş bir yelpazede ele alan konular içerisinde kültürel iş birliğine dair olanlar mercek altına alınmaktadır. Bunlardan birincisi 24-26 Kasım 2004 tarihleri arasında Roma'da düzenlenmiştir. Bu etkinliğin açılışında Malatya Arslantepe arkeolojik kazılarının tanıtıldığı gibi Osmanlı Saray Ressamı Fausto Zonaro'nun (II. Abdulhamid döneminde saray ressamlığı yapmıştır) resim sergisi gösterilmiştir. 23-24 Kasım 2005 tarihleri arasında İstanbul'da düzenlenen ikinci Forum'da iki ülke arasındaki sosyal ve kültürel ilişkiler bağlamında kadın kimliği üzerine durulmuştur. 7-9 Kasım 2006 tarihleri arasında Roma'da gerçekleştirilen üçüncü Forum'da ise İtalya ve Türkiye'de medyanın mevcut durumu ve demokratik toplumlarda medyanın rolü gündeme gelmiştir. 21-22 Kasım 2007 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen dördüncü Forum'da imzalanan bir protokol uyarınca İstanbul'da 2010 yılında bir Türk-İtalyan Devlet Üniversitesi kurulması kararlaştırılmıştır. Ancak bu düşünce 2025 yılı itibarıyla henüz gerçekleştirilememiştir. 4-5 Kasım 2008 tarihleri arasında "Türkiye, AB ve Akdeniz: Ortak Bir Projeye Doğru" başlığıyla Roma'da düzenlenen beşinci Forumda sosyal ve kültürel konulardan göç, iletişim, inanç, kadının toplumdaki rolü, kültürel kimlik, medya, medeniyetler ittifakı ve sanat konuları gündeme getirilmiştir.⁶³ 18-19 Kasım 2009 tarihleri arasında İstanbul'da yapılan altıncı Forum'da ise kültürel işbirliğinin önemi vurgulanmıştır.⁶⁴ 8-9 Kasım 2010 tarihinde Roma'da "*Küresel Siyasi ve Ekonomik Kriz Koşullarında Türkiye, İtalya ve AB İlişkileri*" başlığı ile düzenlenen yedinci forumda sosyal ve kültürel tema olarak Türkiye'nin İtalya ve AB ile olan ilişkileri ön plana çıkarılmıştır.⁶⁵ 24-25 Kasım 2011 tarihinde İstanbul'da düzenlenen sekizinci Forum'da ise kültürel iş birliği vurgulanmıştır.⁶⁶ 12-13 Kasım 2012

⁶³ Gören, a.g.m., s.138-139.

⁶⁴ Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, No: 211, 16 Kasım 2009, Türk-İtalyan Forumu Hk., https://www.mfa.gov.tr/no_-211_-16-kasim-2009_-turk-italyan-forumu-hk_.tr.mfa, (19.11.2025).

⁶⁵ Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Duyuru 34, 4 Kasım 2010, Türk-İtalyan Forumu Hk., https://www.mfa.gov.tr/duyuru-34_-4-kasim-2010_-turk--italyan-forumu-hk_.tr.mfa, (19.11.2025).

⁶⁶ Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Sayın Bakanın, 25 Kasım 2011 Tarihinde İstanbul'da Gerçekleştirilen 8'nci Türk-İtalyan Forumu Toplantısı'nın Açılışında Yaptığı Konuşma, https://www.mfa.gov.tr/sayin-bakanin_-25-kasim-2011-tarihinde-istanbul_da-gerceklestirilen-8_nci-turk-italyan-forumu-toplantisi_nin-acilisinda-yaptigi.tr.mfa, (19.11.2025).

tarihinde Roma’da düzenlenen dokuzuncu ve son forumda ise sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve basın mensuplarının bu etkinliğe katılımlarının önemli olduğu vurgulanmıştır.⁶⁷ 2012 yılında yapılan Forum’daki resmi açıklamalarda söz konusu toplantının son olduğuna dair herhangi bir ifade yer almamış olsa da bundan sonra bu etkinlikler bir daha yapılmamıştır.⁶⁸

Diğer Kültürel İşbirliği Mecraları

İtalya’nın Ankara Büyükelçiliği 2022 yılından bu yana MeeTürkİtaly adlı bir etkinlik tertiplemektedir. Her ne kadar bu mecra Türk ve İtalyan bilim, finans, kültür-sanat, iş ve spor camiasından önemli isimleri buluşturarak yeni fikirler üretiyor ise de kültürel alanda ikili ilişkilerin gelişimine önemli bir katkı sunmaktadır. İtalya Büyükelçiliği böylece, sadece Türkiye’deki İtalyan girişimcilerle sınırlı olmayan bilhassa kültür, sağlık, spor ve bilim gibi kültürel konulara da katkı sunmaya çalışmaktadır.⁶⁹ MeeTürkİtaly, bu kapsamda bir şekilde Türk İtalyan dostluğuna katkıda bulunan siyaset, ekonomi, sanat ve spor dünyasının önemli temsilcileri olan Nerio Alessandri’den Fatih Terim’e, Oscar Farinetti’den Bilal Ekşi’ye oradan Vincenzo Montella’dan Banu Küçükkel’e kadar birçok şahsiyetle sohbet toplantıları düzenlemiştir.⁷⁰

Türkiye ve İtalya’nın kültürel iş birliği yaptığı diğer bir mecra ise UNESCO’dur.⁷¹ Nitekim İtalya söz konusu kurum ile iş birliği içinde Türkiye’de arkeolojik kazılar yapmaktadır. Bu arkeolojik kazılar 60 yılı aşkın bir süredir Türkiye’nin farklı bölgelerinde devam etmektedir. Türkiye ve İtalya’nın kültürel alanda yaptığı iş birliği mecrasının bir diğeri ise Avrupa Konseyi Kültür Rotaları olarak bilinen oluşumdur. 1987 yılında “*Santiago de Compostela Bildirgesi*” ile Avrupa Konseyi Kültür Rotaları projesi hayata geçirilmiştir. 1998 yılında Avrupa Kültür Rotaları Enstitüsü kurulmuş ve Avrupa Peyzaj Sözleşmesi kabul edilmiş, 2005 yılında ise Toplum için Kültürel Mirasın Değeri Sözleşmesi yürürlüğe konulmuştur.⁷² İtalya ve Türkiye Kültür Rotaları, “*Truva’dan Roma’ya Aeneas*” olarak bilinmektedir. Antik Roma mitolojisinde Truva’dan İtalya’ya göç eden bir prens olan Aeneas adına oluşturulan bu Kültür Rotası söz konusu kahramanın Truva’dan başlayıp İtalya’da biten efsanevi yolculuğunu anlatmaktadır. Bu güzergâh; Truva, Delos, Butrint ve Kartaca’dan geçerek Roma’ya ulaşmaktadır.⁷³ Avrupa Konseyi Avrupa Okul Eğitimi Platformu, Türkiye ve İtalya’nın kültürel alanda iş birliği yaptıkları mecralardan bir tanesidir. Bu platformun çatısı altında 2025 yılında “*Yeşil Miras - İtalya ve Türkiye’nin Bahçeleri ve Parkları*” adlı bir proje yürütülmüştür. Bu çerçevede İtalyan

⁶⁷ Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Türk-İtalyan Forumu’nun 9. Toplantısı Roma’da Düzenlendi, <https://www.mfa.gov.tr/turk-italyan-forumunun-dokuzuncu-toplantisi-romada-duzenlendi.tr.mfa>, (19.11.2025).

⁶⁸ Yazar tarafından beşten fazla kaynak kullanılarak hazırlanmıştır.

⁶⁹ Giornale Diplomatico, Ambasciata d’Italia Ad Ankara: Nasce Nuovo Format “Meetürkitaly”, <https://www.giornalediplomatico.it/ambasciata-d-italia-ad-ankara-nasce-nuovo-format-ameetuerkitalya>, (26.11.2025).

⁷⁰ Ambasciata d’Italia ad Ankara, “Meetürkitaly”: Un Ciclo Di Incontri A Cura Dell’ambasciata d’Italia Ad Ankara, <https://ambankara.esteri.it/italia-e-turchia/diplomazia-economica/meeturkitaly-un-ciclo-di-incontri-a-cura-dellambasciata-ditalia-ad-ankara/>, (19.11.2025).

⁷¹ UNESCO, Member States, <https://www.unesco.org/en/countries>, (17.11.2025).

⁷² Associazione La Rotta Di Enea, Itinerari Culturali, Gli Itinerari Culturali Del Consiglio d’Europa, <https://www.aeneasroute.org/gli-itinerari-culturali-del-consiglio-europa/>, (27.11.2025).

⁷³ Associazione La Rotta Di Enea, Itinerari Culturali, La Rotta Di Enea, <https://www.aeneasroute.org/la-rotta-di-enea/>, (28.11.2025).

ve Türk öğrenciler ülkelerinin doğal ve kültürel miraslarını keşfederek birbirine yakınlaşmaya çalışmaktadırlar.⁷⁴

Sonuç

Bu çalışmada Türkiye ve İtalya arasındaki ilişkiler kültürel diplomasi perspektifinden değerlendirilmiştir. Akdeniz kimliği üzerine kurulu Türk ve İtalyan kültür diplomasisi dil öğretimi, eğitim, kültür festivalleri ve sinema gibi alanlarda ortak projelerin hayata geçirilmesini tetiklemiştir. Türkiye ve İtalya arasındaki kültürel diplomasinin temel dayanaklarından birisi hiç kuşkusuz iki ülke toplumlarını birbirine yakınlaştıran kültür merkezleri ve derneklerdir. Söz konusu derneklerin, resmi kurumların yanı sıra İtalyan ve Türk vatandaşları tarafından da kurulması iki ülke halklarının gerçek anlamda kültürel bir yakınlaşmaya sahip olduğunu gözler önüne sermektedir. Diğer yandan iki ülke arasındaki eğitim ve bilim ilişkileri, 1951 Kültürel, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması ile başlayan ve 2001 Bilimsel ve Teknolojik İşbirliği Anlaşması ile kurumsallaşan güçlü bir temele dayanmaktadır. Bu ilişkiler; iki ülkedeki İtalyan ve Türk okulları, üniversitelerde verilen İtalyanca ve Türkçe programları, kültür merkezlerinin dil kursları, karşılıklı kitap çevirileri ve Dünya İtalyan Dili Haftası gibi etkinlikler vasıtasıyla ete kemiğe bürünmektedir. Erasmus ve Leonardo da Vinci gibi öğrenci değişim programları, özellikle Türk öğrencilerin İtalya'ya yönelmelerine vesile olmuştur.

Bunlardan başka Türkiye ile İtalya arasında kültürel ilişkilerde gastronomi, yani iki ülkenin köklü mutfakları da önemli bir rol oynamaktadır. İtalyan Mutfak Sanatları Akademisi'nin Türkiye'deki muadilleriyle eğitim ve işbirliği girişimleri, Dünya İtalyan Mutfağı Haftası ve Türk Mutfağı Haftası gibi etkinlikler, gastronomiyi iki ülke arasında bir kültürel etkileşim aracı hâline getirmektedir. Ayrıca Moena'daki Türk Festivali ve Potenza'da yapılan Türklerin Geçit Töreni gibi tarihsel etkinlikler, Türkiye ve İtalya arasındaki bağları kültürel hafıza ve ortak törenler üzerinden güçlendirmektedir. Diğer önemli bir alan olan sinemada Ferzan Özpetek başta olmak üzere Türk ve İtalyan yönetmenlerin ortak yapımları, oyuncu değişimleri ve Türk dizilerinin İtalya'da geniş izleyici kitlesi bulması kültürel iletişimi pekiştirmektedir. Dahası Venedik Film Festivali ve Çağdaş İtalyan Filmleri Haftası gibi etkinliklerde ise iki ülkenin sinema alanında yaptığı iş birliği derinleşmektedir. Netice itibarıyla yukarıda yapılan çözümlemede gösterildiği üzere İtalya ve Türkiye arasındaki kültür ve bilim alanındaki ilişkilerin yapılan birçok anlaşmayla ete kemiğe büründüğü ve iki ülke arasındaki ortak Akdeniz kimliği temelinde gelişen kültürel ilişkilerin çok boyutlu bir yumuşak güç stratejisinin önemli bir unsuru hâline geldiği görülmektedir.

---

⁷⁴ European Commission, European School Education Platform, Green Heritage-Famous Gardens and Parks of Italy and Turkey, <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/green-heritage-famous-gardens-and-parks-italy-and-turkey>, (28.11.2025).

KAYNAKÇA

Ansiklopediler ve Kitaplar

Curiel, Gaetano Castellini, *Soft Power e l'arte della Diplomazia Culturale*, Le Lettere, Milano, 2021.

Çelebi, Mevlüt, *Türkiye-İtalya Sosyal ve Kültürel İlişkileri 1923-1939*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2022.

De Luca, Stefano, *Cultura*, Treccani Enciclopedia dei Ragazzi 2005, [https://www.treccani.it/enciclopedia/cultura_\(Enciclopedia-dei-ragazzi\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/cultura_(Enciclopedia-dei-ragazzi)/), (25.11.2025).

Mengeş, Yeter, *Türkiye-İtalya İlişkileri (1928-1940)*, Atatürk Araştırma Merkezi, Ankara, 2023.

Olivares, Federica, *Cultural Diplomacy in Changing World*, *Diplomazia Culturale e Relazioni Internazionali Il Caso Dei Rapporti Tra l'Italia e la Bulgaria*, ed. Olivares, Federica and A. Zafirova, Daliya Avangard Prima, 2019,

Rutelli, Francesco, *La Diplomazia Culturale Italiana*, *Incontro di Civiltà*, Giapeto, 2018.

Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanlığı, *Türkiye'nin Yumuşak Güç Enstrümanı Olarak Kültürel Diplomasi ve İletişim*, ed. Avşar, Zakir, Şahin, Mehmet, Küçükyılmaz, M. Mücahit, Ökten, Serkan ve Popescu Veske, Mariana, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı Yayınları, <https://www.iletisim.gov.tr/images/uploads/dosyalar/KulturelDiplomasiveIletisimPRESS.pdf>, (18.11.2025).

Makaleler

Arslan, Muhammet İkbâl, "İtalya ile Türkiye Birçok Konuda Aynı Düşünüyor", Anadolu Ajansı, <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/italya-ile-turkiye-bircok-konuda-ayni-dusunuyor/1479556>, (14.11.2025).

Cantemur, Türkan, *Türkiye-İtalya İlişkileri (1930-1950)*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, <https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/pdf>, (16.09.2025).

Cummings, Milton C., *Cultural Diplomacy and The United States Government: A Survey*, <https://www.americansforthearts.org/by-program/reports-and-data/legislation-policy/naappd/cultural-diplomacy-and-the-united-states-government-a-survey>, (16.10.2025).

De Marco, Camillo, *I Film Italiani al 35mo Istanbul FF*, <https://cineuropa.org/it/newsdetail/306872/?utm>, (02.01.2026).

Gören, Esin, *Türkiye'nin AB Serüveninde İtalya ile Oluşturduğu Sosyal, Kültürel, Siyasal ve Ekonomik Temelli İşbirliği: Türk-İtalyan Forumu*, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/10599>, (19.11.2025).

Giorda, Alessandra, *Giorgio Marrapodi: Opera Lirica E Musica Tra I Fiori All'occhiello Delle Relazioni Bilaterali Italia-Turchia*, TV2 Opera, <https://www.tv2opera.it/2025/07/23/4206/>, (24.11.2025).

Sezer, Esra, *Italophony: The Italian Language Beyond Borders*, EUReflect Media, <https://www.eureflect.com/italophony-the-italian-language-beyond-borders>, (12.11.2025).

Anlaşmalar ve Çevrim İçi Kaynaklar

Alma Mater Studiorum Università Di Bologna, Erasmus+ Studio: Il Programma, I Requisiti E Le Destinazioni, <https://www.unibo.it/it/studiare/esperienze-internazionali-estero-e-unibo/studiare-all-estero/erasmus/il-programma-i-requisiti-e-le-destinazioni>, (29.11.2025).

Ambasciata d'Italia ad Ankara, *Accordo Culturale Tra l'Italia E La Turchia*, https://ambankara.esteri.it/wp-content/uploads/2023/04/accordo_culturale_turchia_1951.pdf, (08.11.2025).

Ambasciata d'Italia ad Ankara, Accordo Di Coproduzione Cinematografica Tra Il Governo Della Repubblica Italiana E Il Governo Della Repubblica Turca, https://ambankara.esteri.it/wp-content/uploads/2023/04/turchia_accordo_cinematografico_2011.pdf, (18.11.2025).

Ambasciata d'Italia ad Ankara, Accordo Tra Il Governo Della Repubblica Italiana Ed Il Governo Della Repubblica Di Turchia Sulla Cooperazione Scientifica e Tecnica, https://ambankara.esteri.it/wp-content/uploads/2023/04/turchia_accordo_scientifico_2001.pdf, (17.11.2025).

Ambasciata d'Italia ad Ankara, Diplomazia Culturale Scuole Italiane, <https://ambankara.esteri.it/it/italia-e-turchia/diplomazia-culturale/>, (27.10.2025).

Ambasciata d'Italia ad Ankara, Italia Chiama Turchia: Relazioni Accademiche Tra Italia E Turchia, https://ambankara.esteri.it/it/news/dall_ambasciata/2021/12/italia-chiama-turchia-rapporto/, (24.10.2025).

Ambasciata d'Italia ad Ankara, "Meetürkitaly": Un Ciclo Di Incontri A Cura Dell'ambasciata d'Italia Ad Ankara, <https://ambankara.esteri.it/it/italia-e-turchia/diplomazia-economica/meeturkitaly-un-ciclo-di-incontri-a-cura-dellambasciata-ditalia-ad-ankara/>, (19.11.2025).

Ambasciata d'Italia ad Ankara, Protocollo Di Cooperazione Tra Il Dipartimento Per I beni Archivistici E Librari Del Ministero Per I Beni E Le Attivita Culturali Della Repubblica Italiana E La Direzione Generale Degli Archivi Di Stato Presso L'ufficio Del Primo Ministro Della Repubblica Di Turchia, https://ambankara.esteri.it/wp-content/uploads/2023/04/turchia_accordo_archivi_2006.pdf, (18.11.2025).

Ambasciata d'Italia ad Ankara, Settimana della Cucina Italiana nel Mondo / Week of the Italian Cuisine in the World / Dünyada İtalyan Mutfağı Haftası, ambankara.esteri.it/tr/news/dall_ambasciata/2025/11/settimana-della-cucina-italiana-nel-mondo, (16.11.2025).

Ambasciata d'Italia ad Ankara, Una Settimana Di Film Italiani Ad Ankara (28 Novembre – 4 Dicembre 2025), https://ambankara.esteri.it/it/news/dall_ambasciata/2025/11/una-settimana-di-film-italiani-ad-ankara-28-novembre-4-dicembre-2025/, (29.11.2025).

Assemblea Legislativa Regione Emilia-Romagna, Programma Leonardo da Vinci, <https://www.assemblea.emr.it/europedirect/europe-direct/cosa%20facciamo/attivita-e-progetti/muoversi-in-europa/schede-e-faq/programma-leonardo-da-vinci>, (29.11.2025).

Associazione Culturale E Di Amicizia Italiana, Chi Siamo, Associazione Culturale E Di Amicizia Italiana, <https://www.iicizm.org/it>, (08.07.2025).

Associazione La Rotta Di Enea, Itinerari Culturali, Gli Itinerari Culturali Del Consiglio d'Europa, <https://www.aeneasroute.org/gli-itinerari-culturali-del-consiglio-europa/>, (27.11.2025).

Associazione La Rotta Di Enea, Itinerari Culturali, La Rotta Di Enea, <https://www.aeneasroute.org/la-rotta-di-enea/>, (28.11.2025).

Associazione Studenti Turchi in Italia, Hakkımızda, Derneğin Misyonu ve Tanıtımı, <https://astudentiturchi.org/hakkimizda/>, (08.09.2025).

Casa Italia, L'Associazione di Amicizia Italia, <https://www.casaitaliatr.com/Idd-it.html>, (08.07.2025).

Casa Italia, Su Di Noi, Casa Italia Ankara, <https://www.casaitaliatr.com/Hakkimizda-it.html>, (08.07.2025).

Colonna, Gianluca Turriziani, Progetto Scambio Culturale-20 Studenti Turchi Ospiti Nella Capitale, Istituto Istruzione Superiore Via Dei Papareschi Roma (RM), <https://www.papareschi.edu.it/scambio-culturale-roma-istanbul-06-13-aprile-2025/>, (25.10.2025).

Dipartimento Cultura Dipartimento Attività Produttive, IV Seminario Parlamentare Italo-Turco (Ankara-Istanbul, 30 Ottobre-2 Novembre 2008), n 23, 27 Ottobre 2008, <https://documenti.camera.it/leg16/dossier/testi/ES0082.htm?utm>, (04.01.2026).

European Commission, Erasmus+ Mobility Data, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/resources-and-tools/data-evaluations-statistics/statistics/for-researchers>, (18.11.2025).

European Commission, European School Education Platform, Green Heritage-Famous Gardens and Parks of Italy and Turkey, <https://school-education.ec.europa.eu/en/etwinning/projects/green-heritage-famous-gardens-and-parks-italy-and-turkey>, (28.11.2025).

Foods Digitale, İtalyan Mutfak Sanatları Akademisi IFSE, <https://www.foodsdigitale.com/gastronomi/%C4%B0italyan-mutfak-sanatlar%C4%B1-akademisi-ifse>, (25.10.2025).

Gazzetta Diplomatica, Nasce l'Associazione Italia-Turchia Primo Incontro A Roma Con l'Ambasciatore Elif Çomoğlu Ülgen, <https://gazzetadiplomatica.it/nasce-lassociazione-italia-turchia-primo-incontro-a-roma-con-lambasciatore-elif-comoglu-ulgen/>, (14.07.2025).

Giornale Diplomatico, Ambasciata d'Italia Ad Ankara: Nasce Nuovo Format "Meetürkitaly", <https://www.giornalediplomatico.it/ambasciata-d-italia-ad-ankara-nasce-nuovo-format-ameetuerkitalya>, (26.11.2025).

Istituto Affari Internazionali, Forum Italo-turco, <https://www.iai.it/it/ricerche/forum-italo-turco>, (15.11.2025).

Istituto Italiano di Cultura di Istanbul, Chi Siamo, <https://iicistanbul.esteri.it/it/chi-siamo/>, (03.07.2025).

Italia Turchia Amicizia, Associazione di Amicizia Italia-Turchia, <https://www.italiaturchia.eu/index-it.html>, (12.07.2025).

İstanbul Modern, I. İstanbul İtalyan Film Festivali, <https://www.istanbulmodern.org/basimbultenleri/i-istanbul-italyan-film-festivali>, (02.02.2026).

İtalya Büyükelçisi Giorgio Marrapodi İle Kültürel İlişkiler, MAG, <https://magdergi.com/roportajlar/italya-buyukelcisi-giorgio-marrapodi-ile-kulturel-iliskiler/>, (12.11.2025).

İtalya'da Bilinmeyen Bir Türk Festivali "La Parata dei Turchi", GazeteBilim, <https://gazetebilim.com.tr/italyada-bilinmeyen-bir-turk-festivali-the-parata-dei-turchi>, (19.11.2025).

La Biennale di Venezia, Tereddüt Çizgisi (Ferita Da Esitazione), <https://www.labiennale.org/it/cinema/2023/orizzonti/teredd%C3%BCt-%C3%A7izgisi-ferita-da-esitazione>, (02.01.2026).

La Santa Sede, Lettera Enciclica Laudato Si' Del Santo Padre Francesco Sulla Cura Della Casa Comune, https://www.vatican.va/content/francesco/it/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_enciclica-laudato-si.html, (23.10.2025).

Liceo Scientifico - Liceo Scientifico Opzione Scienze Applicate - Liceo Linguistico E Liceo Linguistico Esabac Ettore Majorana Latina, Scambio Culturale In Turchia: Quando Due Mondi Si Incontrano Dal 21 Marzo 2023 Al 28 Marzo 2023 Scambio Culturale Italia- Turchia, <https://www.liceomajoranalatina.edu.it/evento/scambio-culturale-in-turchia-quando-due-mondi-si-incontrano/>, (24.10.2025).

Milano Eğitim Ataşeliği, Pavia Türk Derneği, <https://milano.meb.gov.tr/www/pavia-turk-dernegi/icerik/372>, (16.09.2025).

Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione Internazionale, Settimana Della Lingua Italiana Nel Mondo I Titoli Delle Edizioni Precedenti, https://www.esteri.it/wp-content/uploads/2025/03/250317_SLIM_Titoli-edizioni-2001-2024.pdf, (17.10.2025).

Ministero degli Affari Esteri della Cooperazione Internazionale, Diplomazia Culturale, <https://www.esteri.it/it/diplomazia-culturale-e-diplomazia-scientifica/cultura/>, (23.11.2025).

Parata Dei Turchi, La Parata In Sintesi, <https://www.paratadeiturchi.com/it/storia/storia.php>, (19.11.2025).

Presidency of The Republic of Türkiye Directorate of Communicaitons, Türkiye and Italy Sign 11 Agreements, <https://www.iletisim.gov.tr/english/Haberler/detay/turkiye-and-italy-sign-11-agreements>, (18.11.2025).

Republic of Türkiye The Embassy of The Republic of Türkiye in Rome, Roma İkinci Türk Filmleri Festivali Başlıyor, <https://roma-be.mfa.gov.tr/Mission/ShowAnnouncement/164366>, (02.02.2026).

T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı Türk Ulusal Ajansından 348 Mesleki Eğitim Projesine 23 Milyon Avro Destek Veriliyor, <https://ab.gov.tr/49014>, (29.11.2025).

TİKA, İtalya'da Türk Festivali'ne Destek, https://tika.gov.tr/detail-italya%27da_turk_festivali%27ne_destek/, (19.11.2025).

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Duyuru 34, 4 Kasım 2010, Türk-İtalyan Forumu Hk., https://www.mfa.gov.tr/duyuru-34_-4-kasim-2010_-turk--italyan-forumu-hk_.tr.mfa, (19.11.2025).

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Sayın Bakanın, 25 Kasım 2011 Tarihinde İstanbul'da Gerçekleştirilen 8'nci Türk-İtalyan Forumu Toplantısı'nın Açılışında Yaptığı Konuşma, https://www.mfa.gov.tr/sayin-bakanin_-25-kasim-2011-tarihinde-istanbul_da-gerceklestirilen-8_nci-turk-italyan-forumu-toplantisi_nin-acilisinda-yaptigi.tr.mfa, (19.11.2025).

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, No: 211, 16 Kasım 2009, Türk-İtalyan Forumu Hk., https://www.mfa.gov.tr/no_-211_-16-kasim-2009_-turk-italyan-forumu-hk_.tr.mfa, (19.11.2025).

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, Türk-İtalyan Forumu'nun 9. Toplantısı Roma'da Düzenlendi, <https://www.mfa.gov.tr/turk-italyan-forumunun-dokuzuncu-toplantisi-romada-duzenlendi.tr.mfa>, (19.11.2025).

Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk Mutfağı Haftası, <https://turkishcuisineweek.com/turkish-cuisine-week>, (16.11.2025).

UNESCO, About The Culture Sector, <https://www.unesco.org/en/culture>, (25.11.2025).

UNESCO, Member States, <https://www.unesco.org/en/countries>, (17.11.2025).

Yaşam Gazetesi, İtalyan Derneği Emin Adımlarla İlerliyor..!, <https://www.yasamgazetesi.com.tr/italyan-dernegi-emin-adimlarla-ilerliyor>, (28.09.2025).

Yunus Emre Enstitüsü, Kurumsal, Yunus Emre Enstitüsü, <https://yee.org.tr/tr/node/59>, (03.07.2025).